

Fjármálaráðuneytið

Minnisblað

Viðtakandi: Efnhags- og viðskiptanefnd Alþingis
Sendandi: Fjármálaráðuneytið; Tekju- og lagaskrifstofa
Dagsetning: 14. nóvember 2001
Málsnúmer: FJR01090092
Bréfalykill: 001-1 Frumvörp - ríkisráðsafgreiðslur

Efni: Samlagshlutafélög

Í sameiginlegri umsögn Deloitte&Touche, KPMG, Pricewaterhousecoopers og Taxis um frumvarp til laga um breyting á lögum nr. 75/1981, um tekjuskatt og eignarskatt o.fl. er að finna eftirfarandi fullyrðingu á bls 1.: „*Samkvæmt núgildandi reglum eru samlagshlutafélög skattskyld eins og venjuleg hlutafélög og hafa þannig aðgang að tvísköttunarsamningum sem Ísland hefur gert, auk þess að geta nýtt sér frádráttarheimild 8. tl. 31. gr. laga nr. 75/1981, um tekjuskatt og eignarskatt, varðandi arðstekjur frá erlendum dótturfélögum. Þar sem slhf. samanstandur annars vegar af einum eða fleiri hluthöfum og hins vegar einum eða fleirum félagsaðilum með ótakmarkaða ábyrgð, þá eru núgildandi reglur með þeim hætti að 20% afdráttarskattur (gæti lækkað samkvæmt tvísköttunarsamningi) leggst á arðgreiðslur til erlends hluthafa, en greiðslur til erlends félagsaðila með ótakmarkaða ábyrgð ættu ekki að sæta frekari skattlagningu (líkt og á við um úttekt eigenda skattskyldra sameignarfélag*”. Þá segir enn fremur á bls. 2.: „*...verður að telja að óvissa skapist um hvort úttektir erlendra aðila yrðu taldar skattskyldar tekjur skv. 7. tölul. 3. gr. tskl. til að taka af allan vafa í þessum efnum þá teljum við nauðsynlegt að bæta því inn í 7. tölul. 3. gr., að til tekna teljist ekki skv. tölulíðnum úttekt erlendra félagsaðila með ótakmarkaða ábyrgð.*”

Líkt og kemur fram í greinargerð með frumvarpinu hefur samlagshlutafélagiforminu í 1. gr. frumvarpsins verið skipað á bekk með hlutafélögum með tilliti til skattskyldu og þar af leiðandi fellur sérhver afhending verðmæta úr slíku félagi til eigenda undir 9. gr. laganna um skattalega meðferð arðs. Ef 3. gr. frumvarpsins verður að löguin óbreytt mun 9. gr. verða svohljóðandi: „Til arðs af hlutum og hlutabréfum í félögum, sem um ræðir í 1. tölul. 1. mgr. 2. gr., telst **auk venjulegrar arðgreiðslu sérhver afhending verðmæta til hlutareiganda með takmarkaða eða ótakmarkaða ábyrgð eða hluthafa er telja verður sem tekjur af hlutareign þeirra í félaginu**. Í 9. gr. laganna er m.ö.o. verið að segja að öll verðmæti til hlutareiganda í félögum sem falla undir 1. tölul. 1. mgr. 2. gr. teljist arður. Það er því ekki um neina afhendingu verðmæta til hlutareiganda í framangreindum félögum að ræða sem heitir eigin úttekt eiganda, hún telst einnig arður. Sú niðurstaða samræmist einnig 8. tölul. 31. gr. laganna en sá tölulíður heimilar félögum þeim er heyra undir 1. tölul. 1. mgr. 2. gr. að færa til frádráttar frá tekjum af atvinnurekstri þá fjárhæð sem félögin hafa fengið greidda í arð af hlutum og hlutabréfum. Með þessari reglu er verið að koma í veg fyrir tvískattlagningu arðs til eigenda, sem er hinn endanlegi greiðandi skattsins. Ef túlkun umsagnaraðilanna er lögð til grundvallar þá eru arðgreiðslur til aðila sem bera ótakmarkaða ábyrgð skattfrjálsar. Aðilar með ótakmarkaða ábyrgð í samlagshlutafélagi njóta þá arðsfrádráttarins er kemur fram í 8. tölul. 31. gr. en greiða eigi skatt af arðinum þegar hann er tekinn út úr félaginu. Líkt og kemur fram í umsögn ríkisskattstjóra á bls. 1, verður þarna ójafnræði á milli félagsforma fyrir utan að ekki verður varðandi þetta félagsform til staðar rökbundið samhengi á milli skattlagningar hluthafa og félags eins og 8. tölul. 31. gr. gerir ráð fyrir.

Hvað varðar erlenda aðila í samlagshlutafélagi sem bera takmarkaða ábyrgð þá eru ákvæði um aðila með takmarkaða skattskyldu í 3. gr. laga nr. 75/1981, um tekjuskatt og eignarskatt. Það er rétt hjá umsagnaraðilunum fjórum að í 3. gr. eru tæmandi talin þau atriði sem eru grundvöllur skattlagningar þeirra aðila sem hér eiga ekki heimilisfesti. Það má því gagnálykta frá 3. gr. á þá leið að aðrar tekjur og eignir en þær sem taldar eru upp í 3. gr. eru ekki skattskyldar. Í 7. tölul. 3. gr. kemur fram að allir aðilar sem hafa tekjur, þar með talinn söluhagnað, af íslenskum hlutabréfum, stofnbréfum eða öðrum réttindum til hlutdeildar í hagnaði eða af rekstri íslenskra fyrirtækja skulu greiða tekjuskatt af þeim tekjum. Þetta þýðir að arður í skilningi 9. gr., þ.e. afhending verðmæta til hlutareiganda með ótakmarkaða ábyrgð í félagi sem heyrir undir 1. tölul. 1. mgr. 2. gr. laganna, er tekjur af öðrum réttindum til hlutdeildar í hagnaði, sbr. orðalag 7. tölul. 3. gr.

Með hliðsjón af framansögðu er ljóst að erlendir aðilar með takmarkaða skattskyldu og ótakmarkaða ábyrgð í samlagshlutafélagi geta eigi skattfrjálst notið hagnaðar félagsins og fyrirhugaðar breytingar á lögum nr. 75/1981, um tekjuskatt og eignarskatt, eru ekki að breyta neinu þar um.

Álagning tryggingagjalda á laun í aðildarríkjum OECD

Á vettvangi OECD er unnið að reglubundnum athugunum á skattlagningu meðallauna í aðildarríkjum þess. Í skýrslu stofnunarinnar sem gefin var út í byrjun árs 2001 birtist meðfylgjandi tafla (tölur ársins 1999). Þar kemur fram að skattlagning meðallauna er tiltölulega léttvæg hér á landi samanborið við nágrannaríkin. Þar þarf hins vegar að hafa í huga sem áður var nefnt að slíkur samanburður er ekki einhlítur, meðal annars vegna mismunandi fjármögnunar á velferðarkerfum einstakra ríkja. Til að mynda eru lögbundin iðgjöld launþega og atvinnurekenda til lífeyrisjóða hér á landi nálægt 5% af vergri landsframleiðslu. Þá eru tryggingagjöld á einstaklinga oftast en ekki ígildi tekjuskatts.

Skattar sem % af meðallaunum	Tryggingagjöld			Sem % af VLF	Tekjusk. einstakl. Meðaltal
	launþega	atv.rekenda	Samtals		
Austurríki	14	24	38	15,2	8
Belgía	10	26	38	14,6	22
Bretland	8	9	17	6,1	15
Danmörk	10	0	10	1,6	35
Finnland	6	20	26	11,7	22
Frakkland	13	29	42	18,3	7
Grikkland	12	22	34	10,7	2
Holland	30	7	37	17,1	6
Írland	5	11	16	4,2	18
Ítalía	7	32	39	14,9	13
Lúxemborg	11	12	23	11,8	12
Portúgal	9	19	28	8,9	6
Spánn	5	24	29	11,8	11
Svíþjóð	4	25	29	15,2	21
Þýskaland	17	17	34	15,5	18
ESB-ríkin	11	18	29	11,8	14
Noregur	7	11	18	9,6	19
Sviss	10	10	20	12,5	9
<i>Ísland</i>	-	5	5 1)	2,8 1)	20
Bandaríkin	7	7	14	7,2	17
Japan	7	7	14	10,6	8
Aðildarríki OECD	14	16	30	9,6	14

1) Ef lögbundnum lífeyrisiðgjöldum væri bætt við þessi hlutföll myndu hlutfall tryggingagjalda hækka í 15% og VLF hlutfallið í tæp 8%.

Mismunur á viðmiði við 65 ár annars vegar og 67 ár hins vegar, m.v. forsendur í útreikningum Bjarna Þórðarsonar, tryggingarstærðfræðings.

Meðaltekjur sl. 5 ára: 200.000 á mánuði.

	Miðað við 65 ár	Miðað við 67 ár	Mismunur
30 ár	3.688.999	2.319.462	1.369.537
40 ár	5.403.320	3.451.692	1.951.628
50 ár	7.799.303	4.996.412	2.802.891
60 ár	12.023.817	7.879.296	4.144.521

Ársiðgjald af meðallaunum	
lðgjaldsprósenta	lðgjald í krónum
10%	240.000
14%	336.000

Meðaltekjur sl. 5 ára: 300.000 á mánuði.

	Miðað við 65 ár	Miðað við 67 ár	Mismunur
30 ár	5.608.498	3.554.192	2.054.306
40 ár	8.304.980	5.377.537	2.927.443
50 ár	11.998.955	7.794.617	4.204.338
60 ár	18.435.726	12.218.944	6.216.782

Ársiðgjald af meðallaunum	
lðgjaldsprósenta	lðgjald í krónum
10%	360.000
14%	504.000

Nd. 46. Frumvarp til laga [44. mál]

um breyting á lögum nr. 40 18. maí 1978 um tekjuskatt og eignarskatt.

(Lagt fyrir Alþingi á 102. löggjafarþingi 1979.)

1. gr.

Við 4. tl. 1. mgr. 2. gr. laganna bætist nýr málslíður er orðist svo:
Við skráningu skal afhentur félagssamningur þar sem getið sé eignaraðildar, innborgaðs stofnfjár svo og hvernig félagsslitum skuli hátrað. Senda skal skattstjóra vottorð um skráningu og staðfest eftirrit af félagssamningi með fyrsta skattframtali þessara félaga.

2. gr.

a) 1. málslíður 1. mgr. 7. gr. laganna orðist svo:

Skattskyldar tekjur teljast með þeim undantekningum og takmörkunum, er síðar greinir, hvers konar gæði, arður, laun og hagnaður sem skattaðila hlotnast og metin verða til peningaverðs og skiptir ekki máli hvaðan þær stafa eða í hvaða formi þær eru, svo sem:

b) Í stað orðanna „nefndarlaun, stjórnarlaun og eftirlaun“ í 2. málslíð 1. mgr. 1. tl. A-liðs 7. gr. laganna komi orðin „nefndarlaun og stjórnarlaun“.

c) Við 1. málslíð 2. tl. A-liðs 7. gr. laganna bætist orðið „eftirlaun“ á eftir orðinu „lífeyrir“.

d) 3. málslíður 2. tl. A-liðs 7. gr. laganna orðist svo:

Þó skal hvorki teljast til tekna barnalífeyrir sem greiddur er skv. 14. gr. og 35. gr. laga nr. 67/1971 um almannatryggingar, með síðari breytingum, vegna barns ef annað hvort foreldra er látið eða barn er ófæðað, né heldur barnsmeðlag að því leyti sem það takmarkast af fjárhæð barnalífeyris skv. 14. gr. sömu laga.

e) B-liður 7. gr. laganna orðist svo:

Allar tekjur af atvinnurekstri og sjálfstæðri starfsemi, þar með talið endurgjald fyrir selda vöru og þjónustu, umbodslaun, þóknanir, atvinnurekstrarstyrkir, rekstrarstöðvunarbætur og hvers konar tekjur sem upp eru taldar í öðrum liðum þessarar greinar og tengdar eru atvinnurekstri eða sjálfstæðri starfsemi.

f) Í 6. tl. C-liðs 7. gr. laganna falli orðin „og talin þar til rekstrarútgjalda“ brott.

3. gr.

a) Í stað orðanna „verðbætur á afborganir“ í 2. málslíð 1. tl. 8. gr. laganna komi orðin „verðbætur á höfuðstól“.

b) 2. og 3. málslíður 1. mgr. 5. tl. 8. gr. laganna falli niður.

c) Orðin „þannig reiknuðum“ í 2. mgr. 5. tl. 8. gr. laganna falli niður.

d) Við 8. gr. laganna bætist ný málsgrein er orðist svo:

Til tekna sem verðbætur og gengistöp af kröfum eða inneignum manna, sem ekki eru tengdar atvinnurekstri eða sjálfstæðri starfsemi, teljast þó aðeins gjaldfallnar verðbætur á afborganir og vexti.

má allt að 25% af þeirri fjárhæð sem færð er til tekna samkvæmt ákvæðum 53. gr. Eigi má mynda rekstrartap vegna þessarar fyrningar og ekki má nota hana til að fresta yfirfærslu rekstrartapa frá fyrri árum“.

Eins og fram kom hér að framan eru deildar meiningar um meðferð hagnaðar vegna langtímalána. Hagnaðurinn felst í því að lánið er greitt með verðminni krónum en þegar það er tekið. Þeirri verðyrnun er að einhverju leyti eða öllu mætt í formi vaxtaákvörðunar, verðtryggingar eða gengistryggingar. Hluti verðyrnunar milli lántökudags og greiðsludags er því gjaldfært í formi fjármagnskostnaðar í einu eða öðru formi.

Ekki eru deilur um það að líta beri á verðyrnun þessa, að frádregnu því sem fellur á fyrirtækið vegna hennar, sem hagnað á einhverju stigi. Slíkur hagnaður sýnir lækkað efnahagslegt gildi samninga sem koma til greiðslu síðar. En hagnaðurinn leysist upp með mismunandi móti. Hins vegar telja ýmsir að þar sem hagnaður vegna lánsins komi ekki fram fyrr en við greiðslu beri ekki að færa hann til tekna fyrr en þá. Aðrir telja að í reikningsskilunum beri að sýna það sem gerst hafi á viðkomandi tímabili og því eigi að færa til tekna alla verðyrnun skuldanna án tillits til þess hvenær hagnaðurinn innleystist.

Skattlagning slíks hagnaðar getur haft veruleg áhrif á greiðslustöðu viðkomandi fyrirtækis ef verðyrnun skuldanna kemur að fullu til tekna strax, og með þessari reglu er tekið nokkurt tillit til þessara sjónarmiða.

Dæmi:

Fyrirtæki er stofnað um kaup á atvinnutæki í árslok 1978 og er efnahagsreikningur þess þannig í millj. króna.

Atvinnutæki	1000	Gengistryggt lán	800
		Hlutafé	200
	<hr/>		<hr/>
	1000		1000

Gengistrygðða lánið er til 8 ára með 10% vöxtum. Fyrsta afborgun er í árslok 1979. Á tímabilinu breytist gengið um 30% en vísitala byggingarkostnaðar um 50%.

Í árslok 1979 er efnahags- og rekstrarreikningur þannig:

REKSTRARREIKNINGUR 31.12. 1979

Hagnaður fyrir afskriftir og vexti	180
Afskriftir 10% af 1500	150
	<hr/>
Hagnaður fyrir vexti	30
– Vextir af langtímaláni	104
– Vextir, aðrir	36
– Gengistap	240
	<hr/>
Tap fyrir leiðréttingu vegna verðbreytinga	350
Hagnaður vegna verðbreytinga 0,5 × 800	400
	<hr/>
Hagnaður	50

444

Dingskjal 46

EFNAHAGSREIKNINGUR 31. 12. 1979

Atvinnutæki	1500	Skammtímaskuldir	210
- afskrifað	150	Gengistryggt lán	910
	<u>1350</u>	Hlutafé	200
Birgðir, viðskiptakröfur o. fl.	120	Endurmatsreikningur ..	100
		Hagnaður	50
	<u>1470</u>		<u>1470</u>

Breyting á fjárhagsstöðu:

Til ráðstöfunar:

Hagnaður fyrir vexti	30		
+ Afskriftir	150		
- Vextir	140		
		Frá rekstri	40
- Afborgun láns			<u>130</u>
Aukning skammtímaskulda			90

Í þessu tilfalli má sjá að niðurstaða endurmatsreiknings er 50% af eigin fé í upphafi tímabilsins. Verðrymjun eigin fjár hefur því verið leiðrétt og mismunurinn er hagnaður 50.

Peningar til ráðstöfunar frá rekstri eru hins vegar aðeins 40 og þegar afborgun hefur verið greidd af láni verður að taka lán að upphæð 90 til að geta staðið við það.

Ástæða þess er eftirfarandi:

Hagnaður samkvæmt rekstrarreikningi	50
- Nettó hagnaður vegna verðbreytinga	<u>160</u>
Tap án verðbreytingahagnaðar	110
+ Afskriftir	150
- Afborgun láns	<u>130</u>
Aukning skammtímaskulda	90

Jafnvel þótt hér sé um hagnað að ræða innan ársins er hann ekki útborganlegur. Hagnaður vegna verðbreytinga er eftirfarandi:

800 × 0,5	400
- Gengistap	<u>240</u>
	160

Er þá litið á vaxtagreiðsluna 104 sem slíka greiðslu, en ekki vegna verðbreytinga, þótt vaxtaupphæðin feli eflaust í sér slíka áhættu. Reiknaður hagnaður vegna verðbreytinga umfram gjaldfærða upphækkun lánsins er því 160.

Skattlagning slíks hagnaðar skapar svipuð vandamál og ef lántakandi þyrfti að greiða

fullar verðbætur á lánsupphæð árlega, þannig að höfuðstóll hækki ekki. Hér þarf því að fara fram frestun á skattlagningu. Slík frestun getur átt sér stað á tvennan hátt.

Lög nr. 40/1978 gera ráð fyrir að færður sé mótreikningur, sbr. 45. gr. Færsla á mótreikninginn yrði í þessu tilfelli 400 og til tekna færist árlega 15%, eða 60 fyrsta árið. Í því sambandi er rétt að hafa í huga að aðeins er heimilt samkvæmt lögnum að gjaldfæra verðbætur og gengismun á afborganir. Í þessu tilfelli væri sú gjaldfærsla 30 í stað 240. Skattskyldur hagnaður vegna verðbreytinga verður í því tilfelli mismunurinn á 60 og 30 eða 30. Tap samkvæmt rekstrarreikningi verður þá í þessu tilfelli 100 og því ekki um skattskyldan hagnað að ræða.

Samkvæmt breytingartillögnum verður skattskyldur hagnaður vegna verðbreytinga 160 að fráreginni heimild til fyrningar skv. 44. gr. 100 ($400 \times 0,25$) eða 60. Fyringarheimildin er meiri en hagnaði nam (50) og því verður ekki um skattskyldan hagnað að ræða í þessu einstaka tilfelli. Það er mjög erfitt að setja algilda reglu um heimild til frestunar á skattlagningu verðbreytingarhagnaðar. Það fer mjög eftir lánstíma og lánskjörum viðkomandi fyrirtækis. Í dæminu hér að framan var verðbreytingarhagnaður 160 og gæti því verið edlilegt að fresta skattlagningu á 140, þar sem eitt ár er lítið af átta ára lánstíma. Önnur rök eru einnig mikilvæg við þetta mat, svo sem möguleikar fyrirtækisins til öflunar tekna sem samsvara a. m. k. verðryrnun skuldanna.

Að athuguðu máli hefur ekki þótt fært að breytilegar reglur gildi um heimild til frestunar á skattlagningu verðbreytingarhagnaðar. Því er lagt til að heimilt verði að fyrna eignir aukalega sem samsvarar 25% af verðbreytingarhagnaði án tillits til aðstæðna.

5. Nokkur skýringardæmi

Til frekari skýringa á ákvæðum laganna ásamt breytingartillögum eru eftirfarandi dæmi sett fram. Miðað er við 50% verðbreytingu milli ára. Með þessum dæmum er ekki hægt að draga almenna ályktun af áhrifum breytinganna. Áhrifin verða mjög mismunandi í hinum ýmsu fyrirtækjum og greinum atvinnurekstrar. Fer það m. a. eftir skuldum, lánskjörum og aldri eigna viðkomandi fyrirtækja. Einnig skiptir máli í samanburði hvort fyrirtækið hefur notað hámarksheimildir fyrri laga varðandi afskriftir. Dæmin styðjast við ákvæðnar fyrirmyndir en eru verulega einfölduð.

Dæmi 1

Fiskiðnaðarfyrirtæki

EFNAHAGSREIKNINGUR 31. DESEMBER 1979

	31.12.1978	31.12.1979	
		Skv. eldri lögum	Skv. nýjum lögum og breyttillögum
Eignir:			
Peningaeignir, viðskiptakröfur, birgðir o. þ. h.	455	500	500
Fyrnanlegar eignir	495	445	1020
Gengismunur	40	55	20
	990	1000	1540
Skuldir og eigið fé:			
Skuldir	740	700	700
Eigið fé	250	300	840
	990	1000	1540

446

Þingskjal 46

NIÐURSTÖÐUR REKSTRARREIKNINGS 1979

	Skv. eldri lögum	Skv. nýjum lögum og breyttillögum
Hagnaður fyrir afskriftir og vexti	200	200
Afskriftir	(50)	(101)
Vextir og gengistap	(100)	(135)
Tekjufærsla vegna verðbreytinga 50% af (740 - 455) ..		143
	Hagnaður	107
Heimild til aukafyrmingar, 25% af 143	50	(36)
Skattskyldur hagnaður	50	71

Í þessu dæmi er um að ræða fyrirtæki sem skuldar 285 umfram peningaeignir, viðskiptakröfur og birgðir í upphafi árs. Tekjufærsla samkvæmt 53. gr. verður því 143. Afskriftir hækka úr 50 í 101 vegna endurmats eigna. Gjaldfært gengistap hækkar um 35 þar sem gengistap er gjaldfært eins og annar fjármagnskostnaður í stað þess að áður var slíkum kostnaði dreift á 5 ár eða meira. Fyrirtækið hefur heimild til að fresta skattlagningu á 25% af verðbreytingarhagnaði eða 36. Niðurstaðan er sú að skattskyldur hagnaður verður 71 í stað 50 samkvæmt eldri lögum nr. 68/1971. Eignarskattsstofn var 300 en verður 840 en sú breyting er afleiðing endurmats eigna.

Dæmi 2
Bátaútgærd

EFNAHAGSREIKNINGUR 31. DESEMBER 1979

	31.12.1978	31.12.1979 Skv. eldri lögum	Skv. nýjum lögum og breyttillögum
Eignir:			
Peningaeignir, birgðir viðskiptakröfur, o. þ. h.	50	95	95
Fyrnanlegar eignir, 3 bátar	325	265	545
Gengismunur	65	70	50
	440	430	690
Skuldir og eigið fé:			
Skuldir	290	270	270
Eigið fé	150	160	420
	440	430	690

Þingskjal 46

447

NIÐURSTÖÐUR REKSTRARREIKNINGS 1979

	Skv. eldri lögum	Skv. nýjum lögum og breyttillögum
Hagnaður fyrir afskriftir og vexti	120	120
Afskriftir	(60)	(60)
Vextir og gengistap	(50)	(70)
Tekjufærsla vegna verðbreytinga 50% af (290 - 50) ...		120
	Hagnaður	110
Heimild til aukafyrningar, 25% af 120	10	(30)
		80
Skattskyldur hagnaður	10	80

Í þessu dæmi er um að ræða bátaútgærd sem á báta frá árunum 1975, 1976 og 1978. Afskriftir samkvæmt eldri lögum eru hámarksafskriftir, 17% af kostnaðarverði. Þrátt fyrir endurnamat breytast afskriftir ekki vegna þess að afskriftarhlutfalli lækkar í 8%. Skuldir fyrirtækisins eru að miklum hluta innlendar skuldir með lögum vöxtum. Tekjufærslan hefur því mjög mikil áhrif í þessu tilfalli og fer skattskyldur hagnaður úr 10 í 80. Eignarskattstofn lækkar vegna endurnamats úr 160 í 420.

Dæmi 3

Togaraútgærd

EFNAHAGSREIKNINGUR 31. DESEMBER 1979

	31.12.1978	31.12.1979 Skv. eldri lögum	Skv. nýjum lögum og breyttillögum
Eignir:			
Peninga eignir, viðskiptakröfur, veiðarfæri	75	99	99
Fyrnanlegar eignir	130	94	67
Gengismunur	100	175	64
	305	368	310
Skuldir og eigið fé:			
Skuldir	345	472	472
Eigið fé	(40)	(104)	338
	305	368	810

NIÐURSTÖÐUR REKSTRARREIKNINGS 1979

	Skv. eldri lögum	Skv. nýjum lögum og breyttillögum
Hagnaður fyrir afskriftir og vexti	111	111
Afskriftir	(36)	(98)
Vextir og gengistap	(139)	(250)
Tekjufærsla vegna verðbreytinga, 50% af (345 - 75) ...		135
	(Tap)	(102)

448

Þingskjal 46

Hér er um að ræða fyrirtæki sem rekur togara sem keyptur er 1974. Afskriftir hækka verulega vegna endurmats þar sem hér er um 5 ára gamla eign að ræða. Skuldir fyrirtækisins eru að verulegu leyti í erlendum gjaldmiðli sem hefur hækkað sem nemur 60—70%. Fjármagnskostnaður er því mjög mikill og verður niðurstaðan sú að tap fyrirtækisins fer úr 64 í 102.

Dæmi 4

Verslunarfyrirtæki

EFNAHAGSREIKNINGUR 31. DESEMBER 1979

	31.12.1978	31.12.1979	
		Skv. eldri lögum	Skv. nýjum lögum og breytillögum
Eignir:			
Peninga eignir, viðskiptakröfur, birgðir o. fl. . .	60	76	76
Fyrnanlegar eignir	12	10	26
	<hr/> 72	<hr/> 86	<hr/> 102
Skuldir og eigið fé:			
Skuldir	30	30	30
Eigið fé	42	56	72
	<hr/> 72	<hr/> 86	<hr/> 102

NIÐURSTÖÐUR REKSTRARREIKNINGS 1979

	Skv. eldri lögum	Skv. nýjum lögum og breytillögum
Hagnaður fyrir afskriftir og vexti	20	20
Afskriftir	(2)	(4)
Vextir	(4)	(4)
Gjaldfærsla vegna verðbreytinga, 50% af (60 - 30)		(15)
	<hr/> 14	<hr/> (3)
Hagnaður (tap),	14	(3)

Þetta fyrirtæki á lítið af fyrnanlegum eignum og fjármagnar vörubirgðir að verulegu leyti með eigin fé. Vörubirgðir hækka í krónum talið án þess að þær breytist að magni og gæðum. Í slíkum tilfellum er um tap að ræða vegna verðlagsþróunar, sem er heimilt að gjaldfæra. Með því er tekið tillit til verðrýrnunar birgða og peningalegra eigna á sama hátt og skulda.

Á það má benda í þessu tilfelli að ef gjaldfærsla væri ekki leyfð er hætt við að fyrirtækið fjárfesti í fyrnanlegum eignum fyrir skuldir, þannig að skuldir næmu a. m. k. jafnri fjárhæð og peningaeignir, viðskiptakröfur, vörubirgðir o. fl.

Dæmi 5
Þjónustufyrirtæki

EFNAHAGSREIKNINGUR 31. DESEMBER 1979

	31.12.1978	31.12.1979	
		Skv. eldri lögum	Skv. nýjum lögum og breyttillögum
Eignir:			
Peningaeignir, viðskiptakröfur, birgðir	27	45	45
Fyrnanlegar eignir	173	145	280
	200	190	325
Skuldir og eigið fé:			
Skuldir	140	160	160
Eigið fé	60	30	165
	200	190	325

NIÐURSTÖÐUR REKSTRARREIKNINGS 1979

	Skv. eldri lögum	Skv. nýjum lögum og breyttillögum
Hagnaður fyrir afskriftir og vexti	10	10
Afskriftir	(28)	(46)
Vextir	(12)	(12)
Tekjufærsla vegna verðbreytinga, 50% af (140 - 27) ...		57
(Tap) hagnaður	(30)	9
Heimild til aukafyrningar allt að 25% af 57		(9)
(Tap) hagnaður	(30)	0

Þjónustufyrirtæki þetta skuldar verulegar fjárhæðir vegna fyrnanlegra eigna, en fjármagnskostnaður er lítill miðað við skuldir. Afskriftir hækka úr 28 í 46 en tekjufærsla vegna verðbreytinga 57 gerir það að verkum að hagnaður verður 9 í stað taps 30. Heimild til 25% aukafyrningar af verðbreytingarhagnaði verður þess valdandi að ekki verður um skattskyldar tekjur að ræða.

450

Þingskjal 46

Dæmi 6

Fiskvinnslu- og útgerðarfélag

EFNAHAGSREIKNINGUR 31. DESEMBER 1979

	31.12.1978	31.12.1979	
		Skv. eldri lögum	Skv. nýjum lögum og breyttillögum
Eignir:			
Peningaeignir, viðskiptakröfur, birgðir o. þ. h.	250	250	250
Fyrnanlegar eignir	550	470	890
Gengismunur	200	320	160
	1000	1040	1300
Skuldir og eigið fé:			
Skuldir	1050	1300	1300
Eigið fé	(50)	(260)	0
	1000	1040	1300

NIÐURSTÖÐUR REKSTRARREIKNINGS 1979

	Skv. eldri lögum	Skv. nýjum lögum og breyttillögum
Hagnaður fyrir afskriftir og vexti	100	100
Afskriftir	(80)	(110)
Vextir og gengistap	(230)	(390)
Tekjufærsla vegna verðbreytinga, 50% af (1050 - 250) .		400
(Tap) hagnaður	(210)	0

Fyrirtæki þetta er með mikinn taprekstur á árinu 1979. Afskriftir hækka úr 80 í 110 vegna endurmats og gjaldfærsla fjármagnskostnaðar hækkar úr 230 í 390 þar sem gengistap kemur allt til frádráttar. Fyrirtækið skuldar mjög mikið og af þeim sökum verður tekjufærsla vegna verðbreytinga þess valdandi að í stað taps 210 verður niðurstáða rekstrarreiknings 0.

Þingskjal 46

451

Dæmi 7
Verslunar- og fasteignarekstur

EFNAHAGSREIKNINGUR 31. DESEMBER 1979

	31.12.1978	31.12.1979 Skv. eldri lögum	31.12.1979 Skv. nýjum lögum og breyttillögum
Eignir:			
Peningæignir, viðskiptakröfur, birgðir o. fl. . .	70	85	85
Fyrnanlegar eignir	630	620	830
	700	705	915
Skuldir og eigið fé:			
Skuldir	480	510	510
Eigið fé	220	195	405
	700	705	915

NIÐURSTÖÐUR REKSTRARREIKNINGS 1979

	Skv. eldri lögum*	Skv. nýjum lögum og breyttillögum
Hagnaður fyrir afskriftir og vexti	145	145
Afskriftir	(13)	(18)
Vextir og verðbætur	(150)	(150)
Tekjufærsla vegna verðbreytinga, 50% af (480 - 70) . .		205
(Tap) hagnaður	(18)	182
Aukafyrning 25% af 205		51
(Tap) Skattskyldur hagnaður	(18)	131

Þetta fyrirtæki rekur verslun og leigir út húsnæði. Það er með verulega fjárfestingu í fyrnanlegum eignum sem fjármögnuð er með lánum. Fyrirtækið nýtur verðrymnunar skulda samkvæmt eldri lögnum en fær verulega tekjufærslu vegna verðbreytinga samkvæmt frumvarpinu. Tap samkvæmt eldri lögnum er 18 en samkvæmt frumvarpinu verður hagnaður 131.